

'Woyzeck', Karavaan-opera over de waanzin

'Woyzeck – een waanopera' gaat over waanzin. De makers laten dat de toeschouwer voelen, bijna letterlijk.

Zondag gaat de opera, een samenwerking van Silbersee en Project Wildeman, in première bij Karavaan in Heiloo. Denk niet aan Rossini of Verdi. De makers – onder aanvoering van regisseur Romain Bischoff van Silbersee – zoeken het experiment.

In 'Woyzeck' staan vier klassiek geschoolde zangeressen tegenover de vier mannen van Project Wildeman, een groep die eigenzinnig, fysiek muziektheater maakt. Zo botsen sopranen op een gruisige elektrische gitaar, dance-ritmes en live geproduceerd percussiegeweld – het bonken op het binnenste van een ontmantelde piano bijvoorbeeld. Hiermee stapt de toeschouwer eigenlijk in het hoofd van Woyzeck, een negentiende-eeuwse Duitse soldaat die ter dood wordt veroordeeld als hij zijn vrouw Marie ombrengt. In die dagen was het een roemruchte crime passionel, waar Georg Büchner een bekend toneelstuk over schreef.

Verlatingsangst

„Wij wilden Büchner niet naspelen”, zegt Romain Bischoff. „We grijpen meer terug op de historie: Woyzeck die leed aan waanideeën, die verlatingsangst had, zich niet kon binden. Het gaat om hem en Marie en om de waanzin die toeslaat.”

De vier mannen van Project Wildeman vormen verschillende alterego's van Woyzeck, de woeste, de wanhopige, in zichzelf gekeerde. Evenzo vormen de vier vrouwen alterego's van Marie. Zo

wordt 'Woyzeck' ook een botsing tussen het mannelijke en het vrouwelijke, zegt Bischoff.

De opera is niet vooraf 'gecomponcerd' maar ontstaan op de werkvloer. Ieder droeg zijn ideeën aan en tijdens repetities kreeg alles zijn plaats. Muzikaal schiet de opera alle kanten op, van aria's tot stukken die aan de Duitse groep Einstürzende Neubauten doen denken. „Eén muziekstijl zou de waanzin van Woyzeck geen recht doen”, zegt Milan Mes, van Project Wildeman. „Voor ons was deze stap in de operawereld totaal nieuw en daardoor interessant. Vier mannen tegenover vier vrouwen, de energie die vrij komt is heel speciaal.”

Die 'clash' komt bijna letterlijk tot uiting als boven een kakaofonie van herrie een lieflijke aria klinkt uit de opera 'Lulu' van Alban Berg. Een riskante onderneming, realiseert zangeres Katja Levental zich. Anderen kunnen zo iets opvatten als heiligschennis. „We vragen ons daarom terdege af of het iets toevoegt, want we rukken het stuk wel uit zijn verband.”

Hoe dan ook zal een experimenteel stuk als 'Woyzeck' voor menig klassiek geschoold zanger een brug te ver zijn. Levental:

„Niets staat tevoren vast, maar dat is juist spannend en belangrijk voor je eigen ontwikkeling. Al gebeurt er ook wel eens iets waarbij je je niet thuis voelt. Dat is dan wennen.”

De werkwijze is typerend voor het in Zaandam gevestigde Silbersee, dat ook al eens dj's losliet op Mozart. Bischoff: „Het gaat me om het verbinden van disci-

plines, het aangaan van risico's, ergens aan beginnen zonder te weten wat er uit zal komen.”

Mark Minnema

'Woyzeck, een waanopera' door Silbersee en Project Wildeman. Te zien bij Willibrordus in Heiloo, vrijdag (try out), zondag (première) en woensdag 4/6 t/m maandag 9/6. www.karavaan.nl

